

جایگاه ممیزی تکنولوژی در نظام ترویج کشاورزی ایران

احمد رضوانفر^۱، عرفان علی میرزایی*^۲

^۱استاد گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تهران

^۲دانشجوی دکتری ترویج کشاورزی دانشگاه تهران

e.alimirzaei@gmail.com

در حالی که توسعه کشاورزی فرایندی چند بعدی بوده و در نوع خود بسیار پیچیده به شمار می‌رود، به نظر می‌رسد که اغلب نظام‌های کشاورزی بیش از هر چیز بر بعد تکنولوژیکی این فرایند آن هم در زیرمؤلفه سخت‌افزار متمرکز شده‌اند. در عین حال یافته‌های تحقیقاتی نشان می‌دهند که بهره‌وری تکنولوژی در بسیاری از زیربخش‌های کشاورزی همچنان پایین بوده و شکاف تکنولوژیکی میان مناطق برخوردار و حاشیه‌ای در جامعه کشاورزی دائماً رو به تزاید است. افزون بر این پیامدهای نامطلوب بکارگیری برخی تکنولوژی‌های نوین کشاورزی به ویژه در عرصه‌های اجتماعی و زیست‌محیطی، هر روز جنجال تازه‌ای می‌آفریند. آن چه بدیهی می‌نماید آن که حصول به توسعه پایدار تکنولوژیکی در عرصه کشاورزی کشور همانند هر بخش دیگری، به واسطه آزمون و خطا و یا واردات انفعالی تکنولوژی به دست نخواهد آمد. بلکه تنها در صورت اعمال مدیریتی کارآمد بر اساس چارچوبی علمی، نظام‌مند، جامع-نگر و در عین حال موقعیت-محور امکان‌پذیر خواهد بود. در این میان ممیزی تکنولوژی به عنوان یکی از کارکردهای مهم مدیریت تکنولوژی، فرایندی مستمر است که به اتخاذ تصمیمات مناسب و سیاست-گذاری شایسته در فرایند توسعه تکنولوژی‌های کشاورزی کمک شایانی خواهد نمود. در همین رابطه نوشتار حاضر که به شیوه مطالعه اسنادی صورت پذیرفته، بر آن است که نقش و اهمیت فرآیند ممیزی تکنولوژی در پیشبرد عملکرد نظام ترویج کشاورزی را مورد بررسی قرار دهد. نتایج مطالعه حکایت از آن دارد که فرایند ممیزی تکنولوژی در نظام ترویج کشاورزی که از دیرباز به عنوان یکی از مؤلفه‌های اصلی نظام دانش و اطلاعات کشاورزی در جهت توسعه تکنولوژیکی بخش کشاورزی نقش‌آفرینی نموده، در دو بعد درونی و بیرونی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. چنان که به واسطه تجزیه و تحلیل دقیق زمینه و تشخیص نقاط قوت و ضعف در کنار شناسایی فرصت‌ها و محدودیت‌های موجود، به اتخاذ تصمیمات مناسب مدیریتی در حوزه تکنولوژی کمک نموده و پایه اطلاعاتی لازم برای نوآوری، تعیین استراتژی-های مناسب و توسعه پایدار تکنولوژی در بخش کشاورزی را فراهم خواهد آورد.

واژه‌های کلیدی: نظام دانش و اطلاعات کشاورزی، ترویج کشاورزی، مدیریت تکنولوژی، ممیزی تکنولوژی.